

ГДЕ ЈЕ НАШЕ МЕСТО У ОВОЈ ПРИЧИ, ОВОМ ВРЕМЕНУ

*Атеље 212 БЕОГРАД, Сцена Мира Траиловић, **64**, ТЕНА ШТИВИЧИЋ, Превод са енглеског Тена Штивичић, Редитељка Алиса Стојановић, Сценограф Дарко Недељковић, Костимографкиња Јелисавета Татић Чутурило, Композитор Иван Бркљачић, Дизајн звука Драган Стевановић Багзи, Кореографкиња Јелена Булатовић, Сценски покрет И ван Јевтовић, Асистент редитељке Андреа Пјевић, Асистент сценографа Вида Недељковић...*

Играју: ЕВА – Хана Селимовић / ДАНИЈЕЛ – Милош Тимотијевић / БЕЛА, Евина пријатељица – Јелена Бокић / ХЕЛЕНА, Евина мама – Владица Милосављевић / ОЛИВЕР, Данијелов тата – Бранислав Зеремски / АЛЕКС, комисија – Иван Јевтовић / ДОКТОР – Владислав Михаиловић / ЛУНА, аватар / Денис Мурић.

Пише: Предраг НЕШОВИЋ

ДРУГЕ фестивалске вечери 38. Сусрета позоришта/rozořišta/kazališta Брчко дистрикта Б и Х изведена је представа „64”, интернационалне драмске ауторице Тене Штивичић а у режији Алисе Стојановић, и извођењу Атељеа 212 (Сцена Мира Траиловић) из Београда (Србија). У драми „64” Тена Штивичић разоткрива интиму

савременог брачног пара који се ломи под теретом очекивања, оних сопствених, изневерених, међусобних и оних које нам намеће друштво. На прагу четрдесетих Ева и Данијел требало би да су ситуирани, стабилни и остварени, коначно спремни да заснују породицу, али на свим животним плановима нагризају их емотивне, финансијске и егзистенцијалне несигурности. Чињеница да не успевају да направе дете и да

морају да се упусте у процес вантелесне оплодње, приморани су да преиспитају и своју везу и себе саме и сва своја уверења.

Ситуације у које их то доводи су смешне и болне, дирљиве и понижавајуће, апсурдне и инспиративне. „64” је драма о женама и мушкарцима, о деци и родитељима, о стварности и машти. Ово је некако трпна улога, јер у оваквој причи је у реду да мушкарац трпи, мора да буде свестан ситуације, јер жена пролази кроз један мукотрпан процес, и он мора да буде подршка, требало би бар да саосећа са њом. Није уопште лако, поготово кад имате цео притисак традиционалног, нека парадигма се мења, а ово друштво није спремно да прихвати нову улогу мушкарца. Оно што је важно у овом тексту је што жена у њему говори, жена има незауостављиву потребу да говори. мислим да је 2021. године чињеница да је текст у коме жена носи целу причу, на нивоу инцидента, мало и индикативно. овај текст има тему вантелесне оплодње, која је лакмус папир, говори о многим другим питањима са којима се данас жена и мушкарци суочавају у овом времену, у коме не знате шта вам је наметнуто, шта су неки канони који су устаљени већ годинама, и ви само инерцијом идете и пратите за тиме зато што сте веровали да тако треба да изгледа један живот, шта значи када нећеш све то и када имаш страх од свега тога.

Уочавамо јако занимљив лук између текста „Три зиме” где имамо жену која је служавка, која случајно затррудни и пролази голготу са својим дететом и текста „64” у коме је прича која се дешава сто година касније жена која се бори да добије своје дете, заједно са својим партнером. Интимно, на прво читање овај текст говорио о нечему што сви разумем, али немам сви искуство, па наизглед није тема свих нас. За почетак, у овом тексту је жена која говори, која има незауостављиву потребу да говори. Мислим да је чињеница да је 2021. године текст у коме жена ниси целу причу на нивоу инцидента, индикативно. Јако је важно да текст, осим што се бави темом вантелесне оплодње, говори и о многим другим питањима са којима се суочавамо. Више не знамо шта нам је наметнуто, пратите устаљене каноне годинама, уопште не знамо шта значи када нећеш, када имаш страх од свега тога. Овај текст говори о чатавој лепези проблема који се тичу савременог друштва и живота у њему.

Ово није емотивна нити лагана драмска прича. Ово су времена у којима никоме није лако. Многе околности су се променило последњих деценија и негде се све окренуло. Сав притисак и потиче одатле што старије генерације не могу баш да све то разумеју. **Чини ми се да овде нема много нежности, више је сукоба и неразумевања.** На први поглед и није баш нежна али говори о путу ка разумевању и нежности. Ово није само прича о вештачкој оплодњи, већ о некој врсти друштвеног притиска који појединац у данашње време осећа не само од своје породице и друштва, већ и од државе и традиције. У таквим животним причама тражи се подршка од породице али првенствено од партнера. Очито смо 90-тих улетели у све ове промене, **у нови систем потпуно неприпремљени** нико нас није обавестио, нити смо се ми потрудили да сазнамо шта то значи и колико ће тај систем бити бескрупулозан. Добили смо један монструозни систем кога није брига за људе. Ако посматрате ширу слику, читаво друштво, видите опет чудовишни систем који се увећава и почнете да размишљате, чему толика репродукција, зар није боље живети један продуктиван живот. **Често постављано питање, да ли је функција људског бића само да се репродукује, да настави живот кроз своју децу,** да ли је то једина наша судбина, мада се мора мислити и о томе. Не помишљамо да ли остоје

и други начини. Ако погледамо Николу Теслу који је човечанству оставио много више него да је дао само потомке, или неке потомке сумњиве вредности.

Хана Селимовић, као **Ева** у представи, заиста кроз целу ову причу води свој лик маестралано, на паметан, виспрен, интелегентан, веома духовит, а убојит начин. Једноставно не дозвољавала да се ствари отму контроли и закораче у нешто што би заличило на патетику. Она је у сваком случају најзаслужнија за то. Она се под притиском понаша, ако треба, као идиот. Без обзира на озбиљност ситуације, тај притисак код ње изазива једну врсту сулудог понашања, које производи хумор.

Милош Тимотијевић, као **Данијел** је тешка, трпна улога, што је у реду. У стаклој причи, у реду је да мушкарац трпи, и он је свестан ситуације у којој жена пролази кроз мукотрпан процес... Он, како се и каже у тексту, игра снажног, мачо, константно напаљеног, али и у исто време осећајаног и емотивно артикулисаног мушкарца. У исто време треба да не добије чир на желуцу. Није лако, парадигма се мења, а ми као друштво као да нисмо спремни и да прихватимо тог новог мушкарца.

Јелена Ђокић, као **Бела**, *Евина пријатељица* је јако допадљив лик у представи, јер је она неко ко се усуђуја да изађе из традиционалних вредности, калуца и очекивања наметнутог од стране других. Оно није њено дефинитивно стање, већ само једна од фаза кроз коју пролази у животу.

Влада Милоствљевић, као **Хелена**, *Евина мама* и Бранислав Зеремски, као Оливер, Даниелин тата су у представи родитељи онакви какви могу бити, нису нестварни. Можда су мало померени, у смислу да су слободоумнији у односу на проблеме своје деце.

Владислав Михаиловић, као **Доктор** се трудио и у томе успео да постигне да лекар изгледа мало застрашујуће, јер га Ева тако види. Овде је он, ипак, у целој причи са њима, навија за њих, труди се, али у неким ситуацијама заиста изгледа страшно. Много је затрпан разним терминима струке које је морао да савлада. Мислим да је доста од тога научио.

Иван Јевтовић, као **Алекс комшија**, кога игра, у почетку делује као неко ко није оптерећен уобичајеним проблемима и Ева га перципира као пожељног мушкарца, а када се упусти у

везу с њим, уследи преокрет и распрши се њена уобразиља...

То савршено сценографско решење, да се сценска игра одвија на плочи-косини где су глумци директно изложени публици, у простору који није реалистичан, је увек захвално решење и условљава изазов за сценску игру у позоришту. Све дирекције су на великој плочи, која изгледа као авион који путује кроз време, али и као гимнстички партерни простор који треба испунити. Зимислити то као савремену игру, балет... природно је да буду боси. А то што су боси је услоност костима. Свако се суочава и преиспитује различиту врсту избора

Косина за сценографско решење прати редитељско решење представе – сегментирану реалност. Алиса је то режирала у различитим сегментима реалности и то је постигла и дизајном светла. Овакво сценографско решење у садејству решења сценског светла, сценографија је добила на својој пуноћи, постигнуто је нешто што је прецизно обогатило све ликове и њихове односе у сценској игри. Сваки од ликова има своју личну перспективу и свој кадар.

Овоме треба додати наменски и добро урађен сценски покрет (креација глумца Ивана Јевтовића, директног учесника у самој представи).

Ово је представа о друштвеним притисцима које свако од њих трпи. Они стварају страх од избора, а избор је једно од права крпе покушавају да добију. Представа је јако комуникативна. Интересантно ми је – шта је од онога што као публика слушамо, у представи и смешно. Као родитељу ми је занимљиво да слушам и препознајем у публици смехове препознавања или преиспитивања. У представи отац пита ко је стерилан од њих двоје, а одговор је да данас нико није стерилан и да се може рећи да је епидемија у питању. Феномезно је када **Хелена** каже „тек кад уђеш у климактеријум си слободан”. Та апсолутна истина.

Представа завршава текстом – поруком „Чекаћемо”, као три тачке, као у филмовима браће Дарден – нема разрешења. Вероватно крај представе је договор **Еве** и **Данијела** који нам саопштавају – заједно идемо даље, решаваћемо свој деликатан проблем и, ако не добтјемо жељено дете, идемо у нову борбу.

Врло времена и деликатна представа.

„64“, ATELJE 212, BEOGRAD

BITI SINGLE ILI U PARU - IRONIЈOM DO MOGUĆIH ODGOVORA

Završna replika Eve zaokružuje zbivanja u komadu i kao da otvara neke nove horizonte, nazire se neki novi pogled na život, ona kaže: Ako dobijemo dijete, možda se jednom svega ovoga nećemo sjećati. Ako dobijemo dijete, možda postanemo bolji ljudi. Možda zajedno, možda svaki za sebe.

Piše: Mladen Bićanić

„Kapitalizmu treba jedra, mlada i aktivna radna snaga. Zato je osmišljen čitav ovaj životni stil u kojem ljudi rade sada, dok imaju svu snagu ovoga svijeta, rade predano, marljivo, efikasno, brzo, nezaustavljivo, bez predaha, kako bi jednoga dana, u budućnosti, uživali. Ne piju nikad ni čašu vina uz ručak jer je to neozbiljno. Napiju se petkom ko guzice, ali onda se dva dana mogu oporavljati. Ako koriste droge, više ne koriste psihodelične koje otvaraju svijest i paralelnu realnost. Sad šmrču kokain koji ih čini budnima, samopouzdanima i efikasnijima. U srednjim i kasnim tridesetima produktivnost već počinje opadati, novi mladi cupkaju u hodniku i, taman kad pomislite da je to faza u kojoj je okej imati djecu, već ste u fazi u kojoj je čudno što nemate djecu...“ Pasu je to iz kolumne Tene Štivičić u časopisu Zaposlena još iz 2008. godine iz kojega se vrlo jasno naziru obrisi njenog novog dramskog komada „64“ praižvedenog u aprilu ove godine u beogradskom Ateljeu 212 u režiji Alise Stojanović, a izvedenog druge večeri 38. Pozorišnih/kazališnih susreta u Brčkom. U njemu je precizno ocrtan milje i likovi opisani u komadu: žena u srednjim godinama, dobro situirana kao i muž, konačno se posvećuju cilju kojeg su sve to vrijeme zanemarivali – dobiti vlastito dijete. Drama „64“, – naziv dolazi od broja izvjesnih injekcija koje žena treba primiti u jednoj fazi potpomognute oplodnje budući da ne može zatrudnjati prirodnim putem – stoga je, kako sama autorica navodi, poput nekog popisa glavnih životnih tema u životu jednog para: „...tema ljubavi, partnerskog odnosa, pitanja poput što dvoje ljudi očekuje jedno od drugog, neke specifičnosti današnjeg vremena unutar rodniх uloga, zašto kolikogod sve više znamo i dalje nikako da nadjemo dobitnu formulu da ti partnerski odnosi funkcioniraju glatko...“ to su, dakle, ključna pitanja i nedoumice oko kojih se vrte glavni junaci u drami i predstavi, uvlačeći publiku u svoju intimu, neizravno

je navodeći da se i sama zapita kako ta pitanja rješava unutar vlastitih odnosa.

Tena Štivičić renomirana je hrvatska dramatičarka, diplomirala je dramaturgiju na zagrebačkoj ADU, dramsko pismo magistrirala 2004.-te na Goldsmith Collegeu Sveučilišta u Londonu, a diplomatska predstava „Dvije“ praižvedena je 2003. upravo u beogradskom Ateljeu 212, kao prva nova hrvatska drama izvedena na srpskoj pozornici poslije raspada Jugoslavije. Uvrštena je, po izboru BBC-a i kazališta Royal Court, medju pedeset mladiх dramskih pisaca koji će obilježiti sljedećih pet desetljeća kazališta u Velikoj Britaniji, a 2014.-te godine, na pozornici londonskog National Theatrea, kao prvoj hrvatskoj autorici izvodi joj se drama „Tri zime“ u režiji Howarda Daviesa – tim dramsim rukopisom osvaja prestižnu svjetsku Nagradu Susan Smith Blackburn koja se dodjeljuje za najbolji dramski tekst pisan na engleskom jeziku. Njeni komadi izvode se širom kazališnog globusa.

Novi komad „64“ otkriva Tenu Štivičić u jednom novom svjetlu – kao pripovjedačicu izrazito sklonu vrlo bizarnim situacijama, ponekada pomalo grotesknim, blisku ironiji i nekim apsurdnim situacijama i prizorima kroz koje njen humor vrlo točno i precizno secira intimne, osobne ali i društvene odnose kroz koje prolaze njeni likovi. Nije to tako dobro skrojeno i bravurozno sprovedeno kao u komadu „Tri zime“, nedostaje ta neka „zadnja ruka“ koja bi sve to ispeglala i dotjerala, da se sve ne svodi samo na monolog, uglavnom izgovaran direktno u publiku, ili povremeni dijalog lica na bini ili košmar replika koje struje od jednoga do drugoga uz uključenje mobitela ili laptopa ili čak odskliznuća u onostrani svijet društvenih mreža u kojima se češće gubimo nego što bi bila mjesta gdje nešto stvarno možemo dobiti. A ti likovi su, u prvom redu, Eva, mlada žena koja, naravno opet ne bez ironije nosi to ime prve žene, pramajke svih ljudi, igra je izvanredno točno i sa punom sviješću o onomu što u sebi, kao lik i karakter nosi,

Hana Selimović, i njen suprug, Danijel, vrlo dobra rola Miloša Timotijevića. Uz njih tu je i neizostavna prijateljica Evina Bela, tumači je u nekom sasvim drugom registru Jelena Djokić, što je i potpuno logično – Bela je naime alter ego Evin, ona je single, sama i slobodna, nevezana, tako joj je dobro i takva želi ostati, sama kaže: „...nisam ja singl zato što kao Limeni čovjek nemam ništa u grudima nego zato što imam neke standarde i bolje živim sama nego da se skućim s nekim od ovih koji se nude...” I to je jedno do vrlo važnih mjesta, poveznica u komadu: kako živjeti, sam ili s nekim, što su prednosti jednog ili drugog načina života – naravno, sve je stvar izbora, ništa se tu ne bi smjelo postaviti kao brana ili prepreka, nužno je da svatko sam za sebe, potpuno slobodno i bez pritiska, odabere kako će živjeti. Naravno, tu je i neizbježan susjed, roditelji glavnih lica, Evina mama Helena, igra je Vladica Milosavljević i Danijelov čangrizavi otac Oliver, rola Branislava Zer-

emskog, potom doktor bez kojega je potpomognuta oplodnja neizvediva, kao i biće iz svijeta interneta, avatar Luna. Vrlo jednostavan a prilagodljiv kostim djelo je Jelisavete Tatić Čutirilo, koreografiju potpisuje Jelena Bulatović kompoziciju Ivan Brkljačić, a scenografsko, vrlo efektno rješenje – sve se igra samo na jednoj kosini koja vlada pozornicom, njome se likovi kreću, uspinju i padaju poput nekog Sizifa koji svoj život, kao neki neobičan i začudan grumen kao sa gura uzbrdo i pada sa njim dolje – dao je Darko Nedeljković.

Završna replika Eve zaokružuje zbivanja u komadu i kao da otvara neke nove horizonte, nazire se neki novi pogled na život, ona kaže: „Ako dobijemo dijete, možda se jednom svega ovoga nećemo sjećati. Ako dobijemo dijete, možda postanemo bolji ljudi. Možda zajedno, možda svaki za sebe. „A do tada – Eva kaže: „Čekamo“.

„64“, ATELJE 212, BEOGRAD

PROTIV STEREOTIPA, PRAVO NA IZBOR I „64“

Iskrivljene i jednostrane slike svijeta dominiraju i kreiraju svijest ljudi, iako je društvo duboko zašlo u razdoblje interneta i robotike. Nešto što je nasleđe tradicionalnog i patrijarhalnog društva po pitanju kada u porodici mlađih supružnika postoji problem potomstva rasprostranjeno je i u novom milenijumu. Pitanja kada će se sklopiti brak i kada će po mogućnosti brojnije potomstvo doći, su nešto što se prenosi iz generacije u generaciju i što znatno opterećuje bračnu zajednicu koja je u velikoj кризи.

Piše: Srdjan Vukadinović

Takve stereotipije u novom vremenu dobijaju i novu dimenziju koja se kao problem postavlja prilikom nemogućnosti začeća novog bića i medicinski potpomognutom oplodnjom sa čime se bavi i predstava „64“, nastala u produkciji beogradskog Atelja 212, a rađena po tekstu Tene Štivičić starog znanca i učesnika Susreta pozorišta / kazališta i režiji Alise Stojanović.

Drama u svom kontekstu ima i dokumentaristički karakter, jer je velikim dijelom nastala na osnovu ličnog iskustva autorice sa ovim savremenim fenomenom koji pogađa i kome pribjegavaju mnogi mlađji bračni parovi u svijetu..

Scensko zbivajnje donosi sa sobom na pozornicu niz pitanja i dilema koje rediteljka znalački smješta u kontekst maštanja o nekom boljem budućem društvu i svijetu, odnosno o nečemu što postaje naša realnost. A osnovno pitanje je pravo na izbor. Pravo na izbor ruši neke stereotipe o braku kao čvrsto ukori-

jenjenoj zajednici koja kao takva opstaje decenijama, pa i duže.

Kroz priču dvoje četrdestogodišnjaka, Eve i Danijela, i njihovu ispovijest o traumatičnim dešavanjima nastalim iz razloga što se ne mogu ostvariti prirodnim putem kao roditelji, kao i priču o nemogućnosti začeća i umjetnoj oplodnji, što je sve aktuelnija i aktuelnija tema novog vremena, provlači se jedna mnogo ozbiljnija priča o preispitivanju partnerskih odnosa u vezi ili braku. To je ključno pitanje opstanaka svake bračne zajednice. Ne mogućnost začeća bilo kojeg partnera ili ne, nego komunikacijski osnov održanja takve zajednice.

Svaka od tih priča je jedan novi sloj u predstavi koje otvara tandem Štivičić - Stojanović. Kako se dublje ulazi u priču o nemogućnosti ostvarenja partnera kao bioloških roditelja svakom novom scenom se otvara potpuno novi sloj sve složeniji i sve kompleksniji u smislu pravog odgovora. Put do odgovora koji će zadovoljiti oba partnera nije nimalo lak. Kao prepreke stoje predrasude na putu ostvarenja.

Ali, predstava „64“ nudi jedan pravi odgovor koji nije toliko konkretan u smislu neke opšte formule koja kod svakog sličnog slučaja može dati očekivani rezultat. Akteri beogradske predstave šalju više jednu poruku nego odgovor. Ona je sadržana u činjenici da umjesto besomučnog preturanja po preispitavanju eventualne greške ili otpora stvari treba preuzeti u svoje ruke i ponašati se onako kako to zahtijevaju emocije, čula i osjećaji. U tome svojom izuzenom kreacijom prednjači Eva (Hana Selimović). Ova glumica nosi predstavu. Pokreće je i kada se pomisli da ista neće moći nastaviti u takvom dramskom tempu, kakav se vidio na sceni do određenog trenutka. Uvijek nova u svakoj sledećoj sceni, spremna da izvuče i pokaže novu glumačku energiju Hana Selimović dominira tokom čitave predstave. Bukvalno je od početka do kraja na sceni, i iz nje zrači velika doza optimizma koja je itekako potrebna za sve slične traumatične situacije u društvu. Veoma hrabro se predstava „64“ suprostavlja predrasudama kroz odnos majke i kćerke, koji nije više ultimativan, kao što je to bilo u bliskoj i daljnjoj tradici-

jskoj prošlosti u kome majka, kao i otac, insistira na potomstvu kod svojih naslednika. U ovoj predstavi se preispituje mnogoznačno taj problem sticanja potomstva ili kroz tradicionalnu bračnu zajednicu koja je regulisana određenim zakonskim regulama ili kroz partnerski odnos koji ne mora biti regulisan istim takvim regulama, već nečim što je mnogo značajnije, a to je osnov razumijevanja dvoje ljudi koji žive zajedno.

Takođe, predstava veoma angažirano ukazuje i na mogućnost usložnjavanja problema i dileme vantjelesne oplodnje i uspjeha u njoj teškoćama koje prozrokuju neke druge nedostatnosti društva, kao što je aktuelna pandemija COVOD 19. Te nove pandemije će usložnjavati ovu situaciju kada se dvoje ljudi na pragu četrdesetih godina suoče sa nekim bitnim filozofskim, socijalnim, ali prvenstveno egzistencijalnim problemima. Ti problemi za koje se činilo da su nepremostivi neće biti ništa u odnosu na sve ono što će donositi neke buduće pandemije, koje se naslućuju.

NEUSPJELI PERFORMANS PO ZAVRŠETKU PREDSTAVE „64“

Festivalska publika na XXXVIII Susretima pozorišta / kazališta je imala priliku da na pozornici, u trajanju od sat i četrdeset minuta, vidi izuzetnu predstavu „64“, u produkciji beogradskog Ateljea 212. Ali, ono što je po završetku predstave uradila rediteljka predstave pokavarilo je cjelokupni utisak. Ne može niko negirati kvalitativne vrednote ove predstave i one ostaju zauvijek upisane u anale i sadržaje Susreta pozorišta/kazališta. Sloviće ova predstava kao jedna od boljih koje su viđene, makar, u okviru dvadeset obnovljenih festivalskih izdanja.

Rediteljka predstave je svojim neuspjelim i ostrašćenim performansom nanijela veliku štetu cjelini pogleda na predstavu „64“. Pokušala je da unese u festivalsko događanje nešto od čega Susreti nisu bili imuni u dvadesetogodišnjem trajanju, a i još ranije u osamnaest predobnoviteljskih Festivala, a to je politizacija i rialitizacija Festivala. Uvijek se ovaj Festival znao tome suprostaviti.

Čvrsto zarobljena pred zahtjevima i intersima svojih mentora iz pokreta #metoo i dijela nevladinog sektora koji je pod njihovom kontrolom, a vjerovatno i dijela čaršijskih politikantskih beogradskih razmirica, pokušala je da imputira jednom velikom glumcu, i članu žirija XXXVIII Susreta pozorišta kazališta Branislavu Lečiću, stvari oko kojih se ovih dana spori beogradska vladajuća i opoziciona čaršija o tome da li on dijeli medije u Srbiji, na podobne i nepodobne, kao i da ponovo potencira nešto zašto je on oslobođen i od strane nadležnih policijskih i pravosudnih organa Republike Srbije.

Rediteljica beogradske predstave je morala znati da brčanske Susrete pozorišta/kazališta ne interesuju i da se ne žele baviti sitnim politikantstvom u drugoj državi. Vrlo je nepristojno doći iz druge države i domaćinu Festivala nametati nešto sa čime isti nemaju ni minimum dodirnih tačaka.

Takođe, Branislav Lečić je za Festival jedan veliki i značajan južnoslovenski i srpski scenski umjetnik i on je slobodan građanin. Dok je tako on se slobodno mozete kretati i baviti svojim poslom, bilo gde da se nalazi.

Ovim je autorica neuspjelog performansa pokazala da ne poštuje ni svoju državu, jer ne priznaje i prihvata odluke najviših policijskih i pravosudnih organa. Prihvata jedino svoje stavove kao univerzalno konačne, i onih koji su je kroz nevladin sektor inkorporirali da sprovodi njihove naume i govori ono što oni ne smiju.

Ovakvim istupom nanijeta je velika šteta, kao i do sada mnogo puta, onim ženama koje su stvarno pretrpjele nasilje, i koje nije projektovao već pomenuti pokret. Teško će se one ubuduće osmjeliti poslije manipulacija #metoo projekta da se obrate za pomoć. S druge strane nanijela je ogromnu štetu Pozorištu Atelje 212 i protagonistima predstave.

I pored komentara publike koji su se čuli poslije ovog (ne)čina da su znali na početku predstave da će se ovako nešto dogoditi na njenom kraju, napustili bi salu, dovoljno govori o svemu tome. Ipak, ono što ostaje je da je publika na Susretima vidjela jednu izvanrednu predstavu, koja će ostati više u sjećanju po fenomenalnim kreacijama glavnih protagonista, nego po besmislenim i ostrašćenim istupima pojedinaca.

NA 38. REGIONALNIM SUSRETIMA POZORIŠTA/KAZALIŠTA U BRČKOM, SINOĆ JE NAKON PREDSTAVE ALISA STOJANOVIĆ PROČITALA SLEDEĆI PROGLAS:

“Večeras, samo sat vremena pre početka predstave, obavesteni smo da je Branislav Lecic član žirija XXXVIII regionalnih Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom.

Odigrali smo predstavu samo iz poštovanja prema publici. Iz razloga što se pomenuti član žirija aktivno uključio u podelu medija u Srbiji na podobne i nepodobne, konstantno i posvećeno baveći se u, za njega, podobnim medijima, isključivo izživljavanjem, zlostavljanjem i u svakom smislu maltretiranjem naše koleginice Danijele Štajnfeld, ne možemo ga smatrati ni na koji način osobom koja može da ocenjuje nas rad, niti to zelimo da dozvolimo.

Nadamo se da ćete razumeti zašto nećemo učestvovati u ostalim aktivnostima festival.

Hvala

Ekipa predstave “64” autorke Tene Štivičić, u režiji Alise Stojanović i produkciji pozorišta Atelje 212 iz Beograda.”

PRENOSIMO I PORUKU KOJU JE BRANISLAV LEČIĆ UPUTIO ALISI STOJANOVIĆ

Bravo Alisa, jedina opcija koja očigledno u ovoj priči ne postoji je da je Danijela Stajnfeld lagala, ali da sam ja kriv, to se ni za tren ne dovođi u pitanje i pored neupitnih dokaza i činjenica o njenoj izmišljenoj priči i dokazanoj laži. To je tvoj stav o pravdi, slobodi i demokratiji. Bravo stari saradnice i družice.

Molio bih te kao nekoga koga sam uvek i cenio i voleo i kao čoveka i kao reditelja, a predstava vam je odlična, zadrži u svom životu bar malo, sasvim malo, ne zbog mene, zbog sebe, malo prostora za istinu!

Alisa Stojanović: Od Lečića?

Ne od mene, već od organa koji se profesionalno time bave, policije i tužilaštva koji su do detalja ispitali sve njene navode i izjave. Saslušali ljude i svedoke i dokazali ne da nema dovoljno dokaza nego da se to nije ni desilo. Spreman sam da ti dam na uvid sve papire i dokumente i 40 stranica zaključka rada policije i tužilaštva. Ali nažalost jasno mi je da tebe to ne interesuje. Imaš svoja uverenja i utiske o istini.

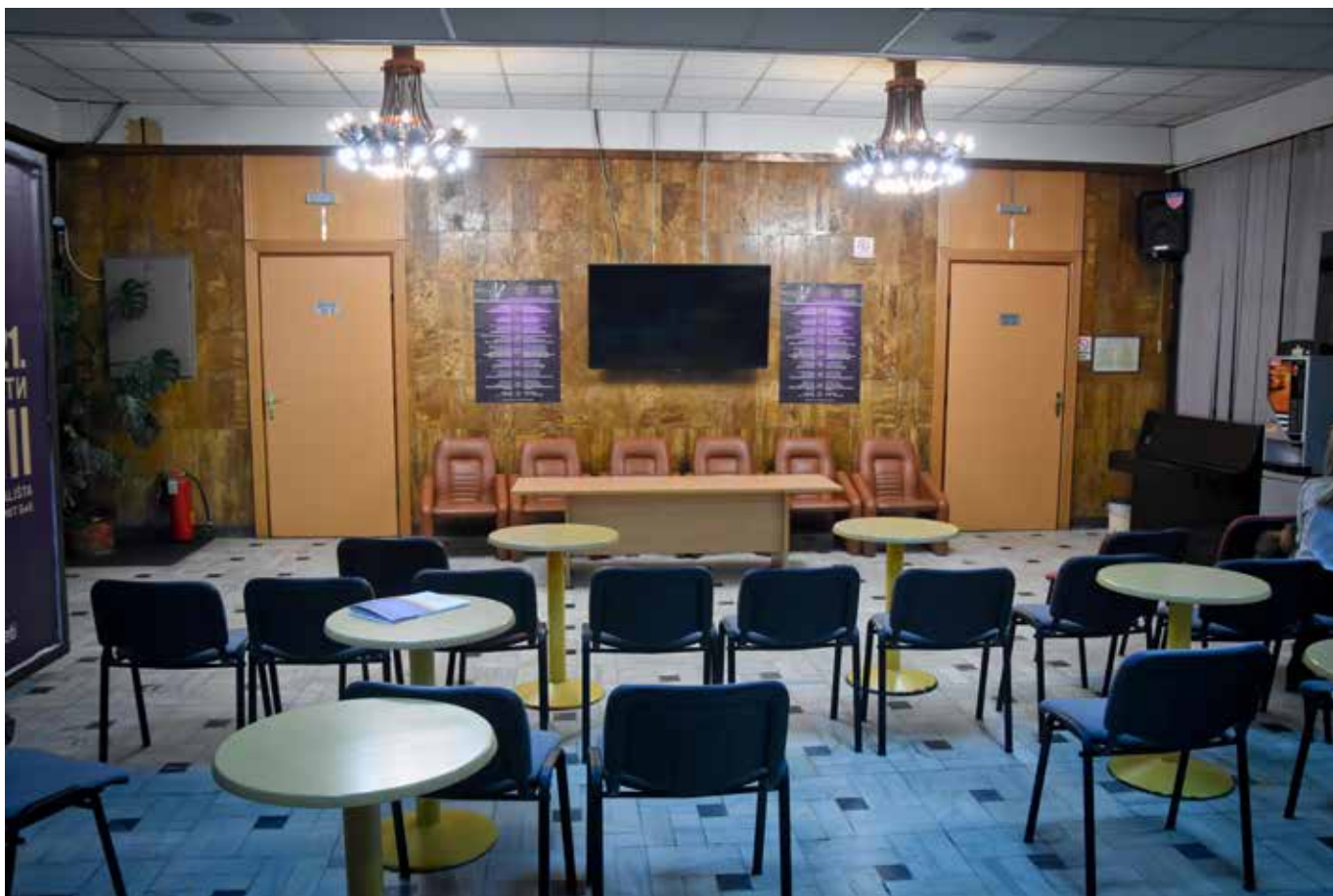
„64“ ATELJE 212, BEOGRAD

NEDOVRŠENA PARTIJA ŠAHA

Činjenica na kojoj Susretima pozorišta/kazališta u Brčkom mogu pozavidjeti festivali širom regiona, veliki i mali, sa većom ili manjom tradicijom, okrugli su stolovi kojima se uvijek, nakon odigranih predstava, stavlja tačka na „i“, čime bi se zaokružila umjetnička elipsa „pijane noći“ pune umjetnosti. Ostaće zapisano da se to jednom nije desilo.

„Partija šaha“ na „64 polja“ ostala je nedovršena.

Glumci se nisu pojavili.

Piše: Dževdet Tuzlić

Sada je moguće jedino „šerovati“ vlastite stavove o predstavi „64“ **Ateljea 212 iz Beograda**.

Iako vjerujem, da će biti nemali broj onih, kojima je razlog njihova odustajanja od učešća na Okruglom stolu, bitniji od same predstave.

Šta će reći **Tena Štivičić**, koja je, poput **Anje Šovagović Despot**, odrastala u ozračju misli i djela vlastitoga oca zagledanog u umjetnost? U umjetnost pisanja, pa i dramskih tekstova, koju stazu je izabrala i za vlastitu umjetničku potvrdu.

Potvrdu koju je, na korak od sticanja akademske titule na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti, dobila baš na daskama Ateljea 212, kada je njena drama „Dvije“ doživjela praizvedbu. A kad te igra Atelje, onda si visoko na ljestvici vrijednosti pozorišne umjetnosti. Tada si apsolutno „in“. Još od Mire Trailović, Jovana Ćirilova, Mucija Draškića...

Kako će joj se učiniti „pismo otpora“ pročitano u Brčkom nakon salva aplauza protagonistima predstave „64“ u izvedbi Ateljea 212 iz Beograda i u režiji **Alisa Stojanović**?

U ovoj drami, Tena Štivičić razotkriva intimu savre-

menog bračnog para koji se lomi pod teretom očekivanja. Onih vlastitih, iznevjerenih, međusobnih i onih koje im nameće društvo.

Naslov komada kao misaona imenica, kao asocijacija na posvećenike drevne igre na 64 polja. Ali već sama scenografija sugerira kako je riječ o iskošenom pogledu na ljudsku zbilju. Scenom promiču protagonisti koji se obraćaju baš nama, svakom pojedinačno. Svoju sudbinu, razmišljanje ili muku, svaku izrečenu riječ na sceni dijele sa svima. Vlastiti, individualni strah od sebe postaje opštim. Traže odgovor, traže spas. Jer jedino bijeg od istine nije moguć. U rediteljskom rukopisu Alise Stojanović tek su rijetki trenuci kada se dva glavna lika obraćaju jedno drugom neposredno licem u lice, „oči u oči“.

Iako ponekad djeluju kao automati koji izgovaraju bujicu riječi za čije poimanje treba biti dobro potkovani riječima stranog porijekla, stručnim izrazima... te nimalo ne čudi „Rečnik pojmova“ u afozi predstave „64“, njihova rečenica je duboko ljudska, „nesavršena“, osjećamo zarez u rečenici, akteri ne „biflaju“ tekst, već ga proživljavaju.

U tome, tokom cijele predstave duge skoro 120 minuta, prednjači Hana Selimović koja igra lik Eve. Ona u svojoj komunikaciji, ponajviše sa mužem Danijelom, igra ga **Miloš Timotijević**, ali i sa prijateljicom Belom /**Jelena Đokić**/, doktorom /**Vladislav Mihailović**/, sa majkom /**Vladica Milosavljević**/, te komšijom /**Ivan Jevtović**/, naprosto fascinira. Njena rečenica je jasna, riječ razgovjetna, doima se kao kakva *influserica* važnih misli i osjećanja koja nisu nikakva privilegija malog broja ljudi. Svoju želju za djetetom pretvara u emociju cijelog čovječanstva.

A sve je, u rediteljskom rukopisu Alise Stojanović, svedeno. Svaki lik stiže na scenu u maniru kakvog

lika iz animiranog filma. Jelena Đokić to čini stalnom frazom isturene noge i žonglerskog držanja tacne sa pićem, Ivan Jevtović kao kakav „spiderman“ stiže na „kosinu nade“, Vladica Milosavljević i Branislav Zermanski odmjerenom i dostojanstvenom, roditeljskom rječju, savjetima, zaključcima... a glumačkim izrazom koji podsjeća na stare dobre škole glume, daju puni dignitet dramskim situacijama.

Tekst Tene Štivičić moglo bi se nazvati tekстом „nove osjećajnosti“. To je nova generacija savremenih dramskih pisaca koji se hvataju u koštac sa kompleksnom socijalnom i globalnom slikom svijeta, naspram onih davnih, u kojima je istina svijeta sazdana u strukturi duše. Takvo opredjeljenje u zbilji dramske riječi i režije kod Tene Štivičić i Alise Stojanović sretali smo i u drugim prilikama.

A sudbina je tako htjela da ih je spojila, te ukrstila njihova zajednička „otočka“ iskustva vremena i prostora, te omogućila da suštini i oblicima razmišljanja u „balkanskoj krčmi“ dodaju neke druge vertikale. Da nas upozore kako globalna stopa plodnosti nije samo bolest zemalja neoliberalnog kapitalizma. Jer kako je neko već zapisao, činjenica da „otprilike pola ukupnog broja zemalja svijeta ima stopu plodnosti ispod 2,1 što je na nivou obnavljanja stanovništva“ suhoparni je statistički podatak, a pozorište je nešto drugo.

Publiku je ovo drugo dotaklo druge večeri 38. regionalnih Susreta pozorišta/kazališta u Brčkom.

„64“ ATELJE 212, BEOGRAD

TREBA MIJENJATI PARADIGMU

Druge večeri 38. susreta kazališta/pozorišta BiH u Brčkom ansambl beogradskog Ateljea 212 odigrao je dramu „64“ autorice Tene Štivičić u režiji Alise Stojanović.

Piše: Emina Hajdarević Osmić

U drami pratimo borbu mladog bračnog para Eve (Hana Selimović) i Danijela (Miloš Timotijević) da ostvare prazadatak čovječanstva - repliciraju svoj genetski kod na buduće pokoljenje. Međutim, u već poljuljanoj bračnoj zajednici, primarni i „najprirodniji“ ishod izostaje, te Eva, nekada pramajka, sada žena 21. stoljeća, saznaje da njeno tijelo nije kadro ispuniti ono što ona sama, ali i svi oko nje očekuju. Eva je lik u imperativu; ona je paradigma u kojoj se treba udati; treba roditi; treba biti sretan; treba ostvariti karijeru; treba uzeti sve od života; treba dobro

izgledati; treba biti intelektualka, ali ne previše; treba biti zavodljiva, ali ne i promiskuitetna.

„Treba mijenjati paradigmu“, refren je koji Eva ponavlja u drami. I njezin problem ne leži u odsustvu svijesti u kakvoj se matrici nalazi, naprotiv, problem je njezina čista svijest, pretjerana interpretacija sebe i svijeta, pokušaj da se na komičan (neurotičan) način izbori sa „kontradiktornostima“.

Njezina forsirana proračunatost, nastojanje da sve podvrgne strogoj analizi, pa čak i dok ima odnose na mužem, izaziva komično olakšanje kod publike. Ona zna da su neke stvari vrlo egzaktne, definirane, ali izgovarajući ih neodoljivo podsjeća na beskrajna

„razglabanja“ likova Woody Allenovih filmova kao što su Annie Hall ili Manhattan.

Evi kontrastira prijateljica Bela (Jelena Đokić), kostimirana uvijek svježije i svečano – poput kakve vječite retuširane slike s društvenih mreža. Ona se nije udala, ali je i ona udarila u zid imperativa koji se žensku upućuju – tako da treba prihvatiti da svakome u životu nešto fali i da niko nije potpuno sretan. To je Belin moto.

U odnosu prema muškarcima Eva im stoji rame uz rame; nema tu neke projekcije moći jednoga na drugo – samo su dvoje ljudi koji čekaju da im konačno otpočne ŽIVOT, onaj pravi, iako ni sami ne znaju šta pravi život zapravo jeste. Zato, kao i dijete; sve je jedno dugo iščekivanje.

„64“ manifest je milenijalsa (millennials), generacije koja je rođena između ‘80-ih i ‘00-ih. To je generacija koja se brzo prilagodila životu na Facebooku, ali koja se vrlo dobro sjeća i života prije masovne informatizacije života. To je freelance generacija koja radi od kuće, prilagođavajući se potrebama naručilaca, pretvarajući se u kreatora šabloniziranih

sadržaja umjesto nadahnjujućih kreativnih rješenja – onako kao što Eva fotošopira slike žena i beba, umjesto da razvija inspirativnu karijeru restauratora.

Karijera – sljedeća je stepenica od običnog posla, koji, objektivno gledano, uopšte nije loš, čak je i dobar. Ali novo doba prevazišlo je puku potrebu za robotskim radom, sada se traži kreativnost, izmišljanje samoga sebe svaki dan iznova, što mnogo frustrira Evu i Danijela. Posebno potonjeg koji, na pragu 40-ih, na poslu sve teže sustiže sljedeću generaciju Z, što visi na Instagramu i Tik Toku i do svježih ideja dolazi s lakoćom.

Sterilitet, okosnica ove drame, samo je jedan u nizu izazova s kojima se susreću parovi iz ove generacije i po prvi puta, za razliku od ranijih generacija na našim prostorima, o tome otvoreno govore. Tako da, pored katarzične ona ima, možemo reći, gotovo didaktičku funkciju.

„64“ ATELJE 212, BEOGRAD

64 INJEKCIJE ZA OSTVARENJE SNA – OSNIVANJE PORODICE

Publika u prepunom Domu kulture glumce nagradila ogromnim aplauzom.

Piše: Suada Malkanović

Upravo zbog publike u Brčko su došli akteri predstave, koji su odustali od učešća u okviru takmičarskog programa Susreta pozorišta, jer se ne slažu s odabirom predsjednika žirija festivala, a odbili su i suradnju s medijima.

Kada je riječ o samoj predstavi, posebno je zanimljiva simbolika s nazivom, jer je riječ o broju injekcija koje je Eva, glavni ženski lik, morala sebi da ušprica tijekom pokušaja izvantjelesne oplodnje.

Mišljenja sam da se baš u tome ogleda urođena potreba žena da se ostvare kao majke, iako su okolnosti u ovom slučaju bile veoma bolne i teške.

Uloga Danijela govori o čestom izbjegavanju ljudi da se suoče s problemom, odnosno nedostatku snage i hrabrosti da se i u najtežim trenucima ostane pribran i uporan u borbi za rješavanje negativne životne situacije.

To je znak da čovjek cijeli život treba raditi na sebi i učiti iz ranijih iskustava, kako bi se na najbolji način-

mogao uhvatiti u koštac s najozbiljnijim životnim problemima.

Uloga zavodljivog komšije Aleksa predstavlja jedno od brojnih iskušenja u životu ljubavnog para koji se bori za roditeljstvo.

Bez obzira na bračnu krizu, Evina avantura s Aleksom nije uspjela trajno narušiti njen odnos s Danijelom, koji su kao par pokazali da se ljubavna veza može očuvati i pored svih nedaća.

U ovoj nadahnutoj drami imamo primjer ljubavnog odnosa kojeg je ponovo ujedinio viši cilj – osnivanje porodice, koji se kao jedno od najvećih ljudskih životnih postignuća proteže kao glavni motiv ove predstave.

Ovakva pozorišna djela mogu dati veliki doprinos u podizanju svijesti ljudi o sve češće izraženom problemu neplodnosti, pogotovo kod muškaraca, ali i biti ogromna inspiracija onima koji se suočavaju s ovim problemom. Pouka je da ne treba bježati od problema, ma koliko on težak bio.

MILOŠ TIMOTIJEVIĆ, GLUMAC

SAGA SUVREMENOG ČOVJEKA U KRALJEVSTVU NESIGURNOSTI

Odnosi žena i muškaraca, djece i roditelja, te stvarnog života prepletenog s imaginarnim okosnice su predstave „64“ koju su na sceni brčanskog Festivala odigrali glumci beogradskog Ateljea 212. Glumac Miloš Timotijević odlično je tumačio lik Danijela, čovjeka opterećenog pritiscima, neuspjesima i nesigurnošću.

Piše: Alma Kajević

Danijel je čovjek suočen s izazovima modernog braka, koji u doba kada je sve svedeno na moderne načine komunikacije, pa i oni intimni i bračni, nastoji da kako najbolje zna balansira unutar tih kompleksnih odnosa. Dodatno rastrzan ličnim ali i očekivanjima porodice i sredine uopće, pokušava naći način da opstane i duhovno i fizički.

Glumac Miloš Timotijević se iz perspektive gledaoca lako transformirao u lik Danijela, donoseći pred publiku svu nesigurnost i manjak samopouzdanja koji vjerojatno svoje korijene vuku još iz djetinjstva, a dodatno nahranjenih tijekom godina odrastanja kada se svi traže i pokušavaju spoznati ko su, kojim putem treba da krenu i na koji način to da realiziraju. Uhvaćen u koštac s neprestanom borbom oko dokazivanja svojih mogućnosti, suočen s nekim novim, mladim, instant naraštajima koji pronalaze odličan recept za uspjeh i uspon u svijetu koji traži brzinu, savitljivu kičmu i još savitljiviji ponos, Danijel je lik na kojem je Timotijević zasigurno morao dosta raditi kako bi uspio publici prenijeti ono što je i trebala vidjeti.

Timotijević i Hana Selimović, čija gluma, transformacije i energija tijekom cijele predstave zaista zaslužuju sve pohvale, su na sceni ogolili temu koja muči sve više parova širom svijeta. Iako tema borbe za potomstvo dominira predstavom, prepletena je s mnoštvom drugih problema i izazova pred koje nas život stavlja, namećući da ponekad uradimo i ono čega se najviše plašimo ili od čega prezamo. Tumačeći likove iz predstave glumci su na sceni pokazali koliko smo sposobni da trpimo, toleriramo suluda ponašanja i diktate sredine i vremena u kojem živimo.

Jedna teška saga suvremenog čovjeka odigrana je smjelo i ozbiljno, ali s primjesom duhovitih elemenata zbog kojih je i bilo lako i razumljivo shvatiti suštinu priče koju je trebalo ispričati upravo na ovakav način.

JELENA ĐOKIĆ, GLUMICA

KARIZMATIČNO SAMOSVOJNA

Jelena Đokić je srbijanska glumica rođena 1977. godine u Splitu a glumačku akademiju je završila u Cetinju.

Piše: Kristian Bilić

Odbacujući konzervativne norme, živeći „feminističkog boema“, ustvari jeste Evina percepcija sebe u njenom paralelnom životu.

Bela se usuđuje da izlazi iz nametnutih kalupa i očekivanja od strane drugih te od strane tradicionalnih vrijednosti.

Dio predstave u kojemu Evina prijateljica Bela, u izvedbi karizmatično samosvojne Jelene Đokić, nadahnuto objašnjava zašto je teško biti „neparan“, dok joj „parna“ Eva jednako pasionirano objašnjava zašto je teško biti u vezi, kao da čine osovinu čitavog uprizorenja. Jer žene danas zbilja i žele i ne žele imati djecu.

Upravo su Bela i Eva dvije stvarnosti moderne žene, dva puta, dva izbora ili pak dvije sudbine, ili-ili. Sve ono s čim se susreće moderna žena u današnjem modernom životu jeste stalo u Evu, na svoj način ona je snažna, ali introjekti i naučeni obrasci ponašanja

potiskuju je u kalup divne i krasne, supruge, kćerke i majke koja bi trebala da postane, jer tako mora biti, prirodan proces.

S druge strane, Bela je kao moderna filmska (anti) heroina koja jednostavno je sve ono dijametralno suprotno od Eve. Njena ideologije života jeste upravo izbor na samovanje što daje balans Evinom izboru porodice. Dok Eva se bori sa najvećim strahom, injekcijama koje koristi kako bi ona i njen princ dobili dijete, Bela ne želi princa, pogotovo princa za kojim treba čistiti.

Bela je ustvari ideja iskonskog slobodnog izbora. To svakako nije život bez upitanosti, ali je racionalan i svjestan izbor, što se za Evinu situaciju ne može reći. Pored Bele, slobodu žive i Evina majka i Danijelov otac. Paradoksalno, jer su stari, bolesni i prilično nemoćni. Ali starost se pokazuje oslobađajućom, bar kad je riječ o duhu, ako već ne o tijelu, dok, s druge strane, Bela ima slobodu i duha i tijela.

VLADISLAVA VLADICA MILOSAVLJEVIĆ, GLUMICA

KROZ LIK MAJKE JOŠ JEDNOM SE POKAZALA JAČINA MAJČINSKE LJUBAVI PREMA DJETETU

U predstavi "64" beogradskog Ateljea 212, lik majke Helene glumila je vrsna glumica Vladislava Vladica Milosavljević, publici poznata po mnogobrojnim pozorišnim i filmskim ulogama.

Piše: Sanita Jerković Ibrahimović

Još jedna predstava o muško-ženskim odnosima kako u braku, tako i van njega, sukobu generacija, odnosu roditelja i djece, ali prije svega problemima o kojim na žalost društvo i dalje ima stav kao i prije. Ovaj put u predstavi simboličnog naziva „64“ riječ je o nemogućnosti dobivanja djeteta prirodnim putem supružnika u već poodmakloj dobi.

Međutim, da li je čovjek danas s 30 ili 40 godina star za dobivanje prvog djeteta. Ne na današnjici nije, to je sasvim normalno i tu smo kao napredovali. Ali ipak u nečemu nismo makli od početka, a to je osuda društva drugih i drugačijih, ali i osuda nas samih da nismo sposobni za nešto.

Čak i lik Evine majke Helene, koju igra Vladislava Milosavljević, predstavlja jednu slobodoumnu ženu za koju bi se reklo da zna šta hoće od života.

Ali da li je to tako? Postavlja se pitanje da li je Helena bila slobodoumna žena s 30 ili 40 godina, ili je to postala tek kada je teško oboljela i takva ne želi biti teret već podrška svojoj kćeri.

Da li je Helenina teška bolest i blizina smrti razlog što savjetuje svoju kćerku prvenstveno da uživa u svom životu, da to može i bez djeteta ali i s njim, ali

isto tako i da može da dijete da odgaja i s mužem i bez njega.

Kroz lik majke u ovoj predstavi još jednom se pokazala jačina majčinske ljubavi prema djetetu, urođena želja i potreba majke da zaštiti svoje dijete, da mu želi sve najbolje i da dok je majka živa u njoj dijete ima jedinog iskrenog i pravog prijatelja.

Vladislava Vladica Milosavljević je filmska i pozorišna glumica rođena 1955.godine u Novom Sadu. Bila je popularna na pozorišnoj sceni, ali i na filmskom platnu. Ostvarila je zapažene uloge u brojnim domaćim filmovima, a pamtimo je kao fatalnu ljepoticu iz filma Samo jednom se ljubi.

Antologijske uloge ostvarila je u osamdesetim godinama prošlog vijeka.

Predstava Zbogom Judo je obilježila njenu bogatu karijeru i za tu ulogu je dobila nagradu za najbolju glumicu.

Otac Vladislave Milosavljević bio je Dragoljub Milosavljević Gula, čuveni glumac.

U jednom intervjuu izjavila je da je uvijek birala uloge i da je pozorište jedna buntovnička umjetnost, jedna vrsta misije.

UMJESTO RAZGOVORA S ALISOM STOJANOVIĆ

GLUMAC JE NA SCENI SVE, PA I SCENOGRAFIJA

Piše: Danijela Regoje

Veliki broj parova susreće se s borbom za potomstvo. Ovaj problem, posebno posljednjih godina, ili ranije to nismo primjećivali, sve je učestaliji. Stres, postratni stresni sindrom i uopšte način života i ishrane, utiču na ovaj problem. Neki o tome žele pričati, neki ne, ali okolina od njih očekuje dijete, ne mareći šta je uzrok što ga nemaju. To dijete se jednostavno podrazumijeva. No, bez obzira da se li se odluče na ćutanje ili razgovor o tome, pred svima njima je velika borba, prepuna izazova, dilema, nedoumica.. Veliki broj nas sigurno nije mogao ni pretpostaviti kako mukotrpan put, pun prepreka i strahova, slijedi pred parom koji krene u tu borbu. O svemu tome svjedoči i predstava 64, koju je po tekstu Tene Štivičić režirala Alisa Stojanović, a izveli su je glumci beogradskog Ateljea 212. U ovoj predstavi razotkriva se intima jednog bračnog para, koji pokušava ispuniti i lična očekivanja, ali i ona koja mu nameće društvo. Zato i pitanje svima nama na kraju ovog komada, koliko živimo svoj život, onaj koji mi želimo, a ne koji se od nas očekuje? Vještom rediteljskom palicom Alisa Stojanović nas vodi u svijet žene, njene intime, njenog mjesta u svijetu, o tome kako se svijet odnosi prema njoj i o tome

kako se ona odnosi prema svijetu. Priča je to, dakle, i o identitetu žene, ali i o našim roditeljima, o starima uopšte. Kroz odnos glavnih junaka, Eve i Danijela s roditeljima, a oboje su bolesni, jedno ima rak, drugo dijabetes, ova predstava na neki način postavlja i pitanja kakav je naš odnos prema bolesti, prema starosti?! Imamo li empatije i za ove ljude? Ili smo u ljudskosti zakazali i na ovom polju?

U ovoj predstavi nema scenografije. Glumac je na sceni sve, pa i ta scenografija. Scena je crna, mračna, sumorna, baš kao što je i siv kostim glavne junakinje ili život kakav živi. Čitava predstava odvija se na kosoj bini, koja i simbolički tako poručuje da sve može vrlo brzo otići u ambis. Dovoljan je samo jedan pogrešan korak. Rekvizita u ovom komadu su tijela glumaca, nema nekih prikrivenih simbola, sve se riječju kaže. S toga je ova predstava za glumce izuzetno naporna, zahtjevna, prije svega jer je izrazito verbalna. Veliku količinu teksta izgovore tokom njenog trajanja, posebno glavna glumica Hana Selimović, koja i nosi ovaj komad svojom energijom, strašću i znanjem. No nisu zanemarljive ni ostale uloga, jer svaka na svoj način nadopunjuje ovu naizgled jednostavnu, a opet višeslojnu predstavu.

ДЕНИС МУРИЋ, ГЛУМАЦ

Луна, аватар

У представи “64” Атељеа 212, на Сусретима позоришта БиХ у Брчком, представио се и глумац Дени Мурић у улози Луна, аватар.

Пише: Миљана Ђурђевић

Имао је веома кратку, али запажену улогу. Наиме он се на само пар минута појавио на сцени у улози трансвесиста. Луна је са мужем, главне глумице Ева – Хана Селимовић, Данијелом-Милош Тимотијевићем водио тајне разговоре. Они су се ноћу дописивали порукама гдје му се Данијел повјеравао мислећи да се дописује са неком женом. На крају то открива његова жена и долази до свађе између њих двоје. Луна се на сцени појавио у дугој свиленој хаљини са изразито

женственим покретима умиљатим-заводничким гласом. Како се изненада појавио тако је и нестао са сцене.

Млади глумац, Денис Мурић публици се први пут представио у филму “Ничије дете”, који је снимљено са 13 година. Након тога, 2017. године уписује глуму на Факултету драмских умјетности - у класи Биљане Машић са Павлом Менсуром, од које је одустао. Играо је у популарним серијама “Група” и “12 речи” и филмовма “Расцеп: Тамна страна месеца”, “Златни дечак” - у којој тумачи главну улогу. Денис је одрастао на Косову.

KOMENTAR

===== ДРСКОСТ И БЛАМАЖА, АЛИ НА СВОЈ РАЧУН =====

О, куд си се запутила, ташта позоришна (и људска) охолости?! Какав срам и блам, каква и колика дрскост госта наспрам домаћина! Нечувена, али ипак лакше схватљива с обзиром одакле и из каквог бурурета дође у Брчко (политичког, културног, међуљудског, информативног и још много каквог јада и једа који је, нажалост, преплавио Метрополу!).

Пише: Новак Танасић

Каква глупост! Која количина бесмисла без аргумената и здраве памети. И какав покушај надмоћи, силе и самољубља, наспрам добродошлице и раширених руку домаћина, организатора и љубитеља позоришне умјетности, поштовалаца „Атељеа 212“ чије су изведбе у овом граду, као уосталом и вечерас, увијек и без изузетка примане као дар и испраћане овацијама, наградама, колективним и појединачним.

Но, о томе ће, надамо се, у скоро будуће вријеме, размислити и барем у себи тражити покајање и они који су своје ставове и увјерења у нечију кривицу без кривице, покушали „извести“ и умрежати и изван граница своје земље, на Сусрете позоришта, регионалну мафестацију која на љествици оваквих позоришних виђења и одмјеравања вриједносних и естетских достигнућа, високо котира на ех-југословенском простору.

Но, очито је да су господа из „Атељеа“ умислила да и преко Дрине, у граду који, какав – такав, живи као стабилна мултиетничка, мултикултурална и толерантна заједница три равноправна народа (и мањина), чије љубитеље позоришта (а није их мало!) не занима ништа изузев добре представе и радости игре чинодејственика које сваке године угосте као своје, ма од куд дошли, а испрате тако да увијек пожелеле поново доћи и заиграти на брчанској сцени. Очито је да се бахато и осиноно хтјели бити господари у туђој кући, а без сагласности својих домаћина. Елем, дошли на „славу“ као гости а затим тражили да са „славе“ удаљимо оног ко се њима не допада! Несхватљиво и неприхватљиво! У најмању руку дрско и срамотно, а из угла највећег броја оних који су представу одгледали без даха и с радошћу, и преварантски. Наиме, то безлично сувопарно саопштење ишчитано уз нетом аплаузом награђене глумце на просценијуму Дома културе је „кукавичје јаје“. Играли су, кажу, због публике,

а мудро и, како се то у нашем жаргону каже, хински, саопштење прочитали на крају јер би им, да су саопштење објавили час прије представе, дворана, убијеђен сам, била готово празна! Једноставно, Брчаци су домаћини у својој кући, али не и слуге препокорне, најмање пред онима који се тамо негдје, изван њихових међа и интереса, „туку“ а ни сами не знају око чега.

Овако, остаје горак укус о неукусу и бламажи која не приличи и најмање је очекивана од позоришне куће која се с репутацијом и респектом који је деценијама градила и изградила, с радошћу чека и овдје и у другим градовима и државама. Нажалост, а на штету ансамбла и куће јер, усуђујем се пренијети мишљење не малог броја од мене бољих и мени сличних познавалаца позоришта и глумачког умијећа, Хана Селимовић (Ева), игром која је бравурозно, готово без и најситније грешке, убијеђен(и) смо, обиљежити ове 38. Сусрете и задала једва достижне репере у конкуренцији за најбољу женску улогу! Њена Ева остаће упамћена, али је штета да не буде и вреднована.

Господо београдска, нисте се понијели образли. Баш нас брига за ваше подјеле у вашој земљи и вашем граду, и позоришту. Баш нас брига што и како знате и мислите о било коме на простору гдје стварате и живите. Савршено нас се не тиче ко је кога кад, ко је коме ко и шта је међу вама чему шта, заинтересовани смо само за умјетнички чин и сласт доживљеног коју би, да нисте „просули помужено млијеко“, понијели кући и у вријеме и послуже ове представе. Умјесто тога, носимо горак укус и понижење, али ваше, у сваком случају. И није нам драго, јер, нажалост, сигурни смо да сте себи за дуг земан затворили капију домаћинског и вазда гостољубивог брчанског празновања у славу Талије. Тако смо, ето, сви губитници: позориште, Сусрети и публика. Ви, без сумње, највећи. Јер, једино сте у овом трилингу губитника ви блефери без адута.

VELIKAN HRVATSKOG GLUMIŠTA – FABIJAN ŠOVAGOVIĆ

Piše: Sandra Živković

Prateći program ovogodišnjih Susreta kazališta BiH u Brčkom obogatilo je i predstavljanje monografije „Velikan hrvatskog glumišta – Fabijan Šovagović“. Monografiju posvećenu Šovagoviću, velikanu jugoslavenskog i hrvatskog kazališta, a koja obuhvaća njegovo cjelokupno kazališno, filmsko i televizijsko stvaralaštvo priredili su prof. dr. Srđan Vukadinović i direktor festivala Jakov Amidžić. U predstavljanju monografije sudjelovali su Šovagovićeva kćer Anja Šovagović Despot, Srđan Vukadinović kao jedan od autora, intendant HNK Split Srećko Šestan te moderatorica programa Danijela Regoje.

Monografija „Velikan hrvatskog glumišta – Fabijan Šovagović“ je objedinila sav kazališni, filmski i televizijski opus eminentnog umjetnika Filipa Šovagovića koji je svoju kvalitetu glume i ljubav prema ovome zanimanju pokazivao kroz mnogobrojne uloge ostvarene tijekom života.

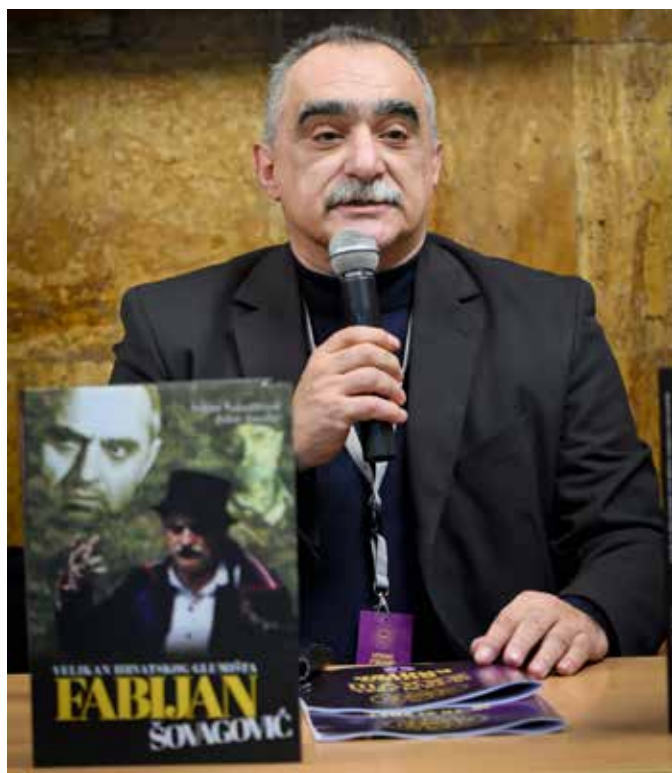
„Preko stotinjak je uloga ostvario Šovagović na kazališnim daskama, na filmskom platnu, TV ekranima

ma i u svemu tome on je pokazivao visoku konekciju s publikom, jednu komunikativnost. Publika je prosto uživala onog trenutka kad se digne pozorišna zavjesa ili kada počne filmska projekcija ili na ekranu počne neka od njegovih drama ili poznatih serija, te uspostavlja odmah na prvu taj odnos s njime“, rekao je profesor Vukadinović predstavljajući monografiju. Šovagović je bio svoj na sceni i nikada nije glumio, što je osobina velikana u ovoj umjetnosti, a i on sam je to nastojao istaknuti kroz propitivanje odnosa čovjeka i umjetnosti te ulazak u likove koje je igrao, napomenuo je Vukadinović.

Šovagovićeva kćerka Anja Šovagović Despot ovom prilikom je govorila o ocu kroz ulomke iz svoje knjige koju je posvetila njegovom liku i djelu, bazirajući se najprije na opis svoga odnosa i života s njim.

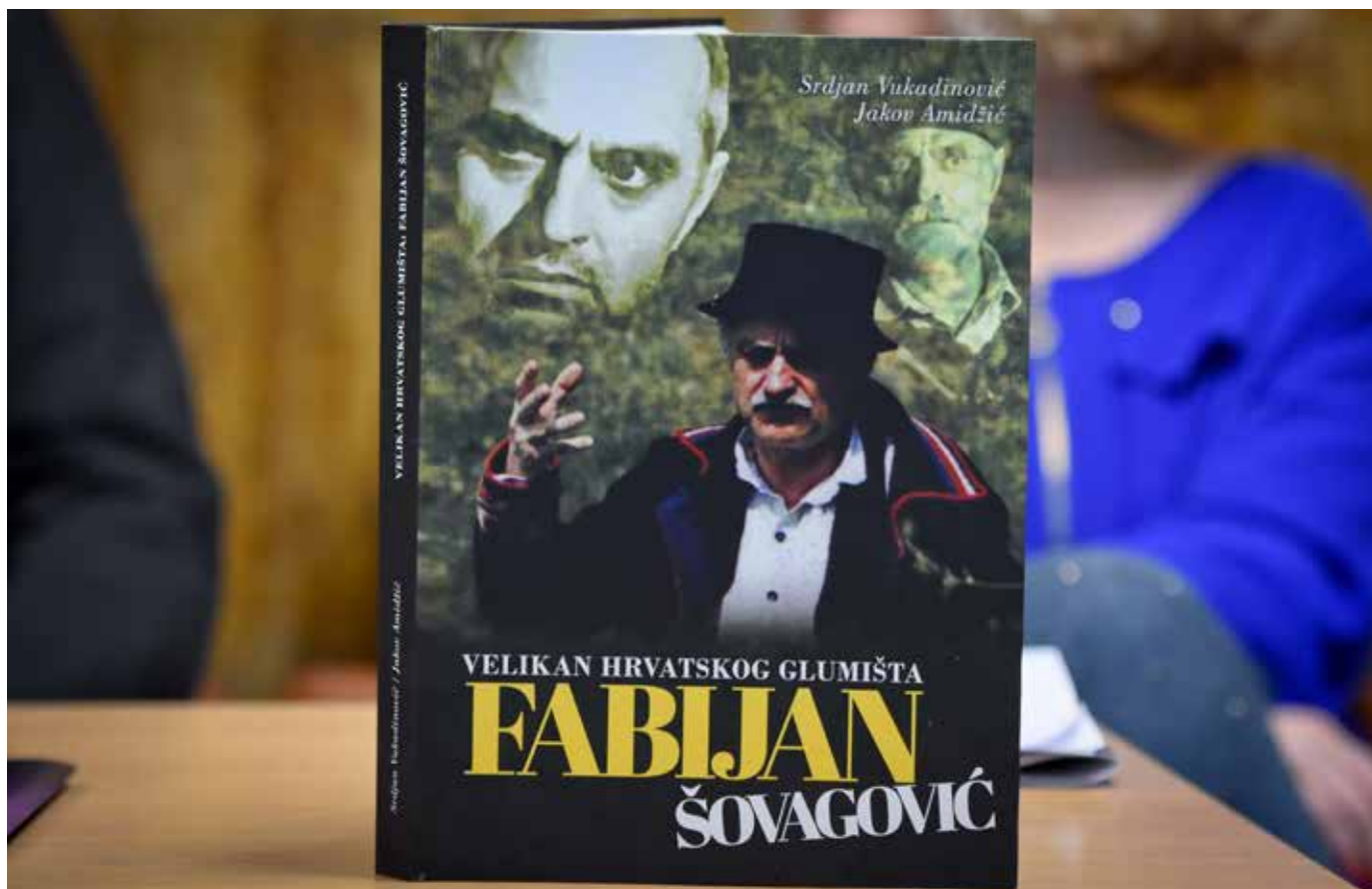
„Kao što je bio neobičan glumac, neobičan umjetnik, bio je i neobičan otac, s neobičnim pedagoškim metodama koje smo i Filip i ja trebali na neki način stalno odgonetavati tijekom našeg djetinjstva, odrastanja i života s Fabijanom Šovagovićem. Uporno je tvrdio da to nije posao za ženu, da je to fizički težak i zahtjevan posao. No, čini mi se da je na kraju, kada sam postala glumica i kada sam odigrala neke uloge, ipak bio ponosan, premda to je jako teško prelazilo preko njegovih usta, ali znala sam mu vidjeti jedan sjaj u očima kad bi odigrala nešto dobro.“ O Šovagovićevoj veličini i genijalnosti po pitanju glume, najbolje govore oni koji su ga imali priliku

upoznati i blisko surađivati s njim. Intendant HNK Split Srećko Šestan kaže kako je Šovagović bio duboko posvećen poslu te kako je od ovog glumačkog velikana mogao jako puno naučiti.

„Naučio sam od njega ne samo ono što je on svojim habitusom pokazivao na sceni, nego i ono što smo razgovarali poslije predstava. Najčešće su se ti razgovori svodili ne na samu ulogu ili predstavu koju je Fabijan igrao ili sudjelovao, nego u tome što je kazalište, kako se treba odnositi prema toj profesiji, bez obzira bio ili producent ili glumac ili scenograf ili kostimograf i ta njegova posvećenost tom svom poslu, tom svom zanimanju, je nama jako mnogo značila da ustrajemo u svim izazovima kazališta kroz sve godine koje smo se bavili tim poslom“, ispričao je ovom prilikom Šestan držeći pažnju publike koja je sudjelovala predstavljanju monografije.

Svakako je ovom prilikom bilo i riječi pohvale i zahvalnosti upućenih od strane štovatelja Fabijana Šovagovića i onoga što je on tijekom svoje plodnosne karijere radio i stvarao. Monografija „Velikan hrvatskog glumišta – Fabijan Šovagović“ će zasigurno biti zanimljivo štivo, ne samo onima koji vole i cijene Šovagovićev lik i djelo nego i novim generacijama jer gledajući ostvarenja jednog od najvećih kazališnih, filmskih, televizijskih glumaca s ovih prostora, može se mnogo toga naučiti.

OFF PROGRAM

GLUMAČKE PARTITURE FABIJANA ŠOVAGOVIĆA

Pišu: Srdjan Vukadinović, Jakov Amidžić

Monografija o scenskim angažmanima Fabijana Šovagovića obuhvata sve kazališne predstave i filmove u kojima se ovaj velikan hrvatskog i južnoslovenskog glumišta pojavljivao. Takođe, obradjeni su i TV filmovi i TV drame koje je Šovagović snimio.

Vremenski obuhvat monografskog istraživanja tretira period od 1957. do 2001. godine, dok je Šovagović bio u punom radnom angažmanu.

Moć i lucidnost rješenja koja scenskim sredstvima pokazuju da uvijek ima mogućnosti za rješenje. A Fabijan Šovagović je u tome bio

uvijek veliki i izuzetan.

Hrvatski i južnoslovenski, kazališni i filmski glumac, redatelj i pisac Fabijan Šovagović rođen je 04. januara / siječnja 1932. godine u Ladimirevcima, u Slavoniji. Preminuo je 01. januara / siječnja 2001. godine u Zagrebu.

Poslije završene Srednje građevinske škole u Osijeku, gdje je i počela njegova amaterska kazališna zanimacija, diplomirao je na zagrebačkoj Akademiji kazališne umjetnosti (1957).

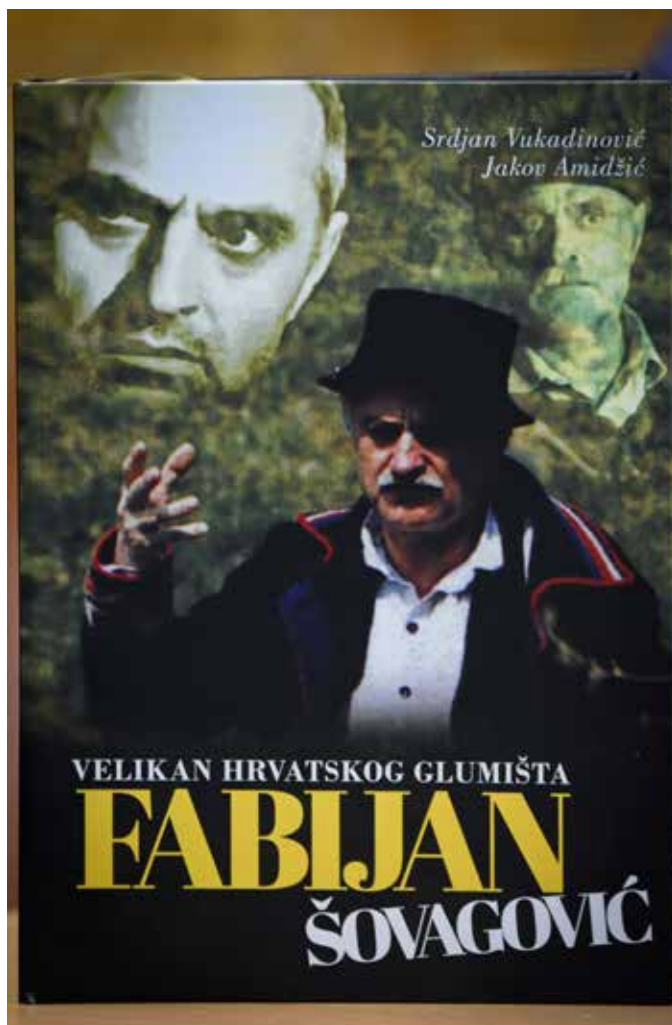
Njegova kazališna karijera vezana je za angažman u Kazalištu Gavella, a dijelom i za zagrebačko Hrvatsko narodno kazalište. Učestvovao je i u nekim izvedbama komada u Teatru ITD, kao i u radu „Teatra u gostima“ Relje Bašića.

Prepoznate su njegove kazališne uloge u komadima svjetskih klasika: Samuela Becketta („U očekivanju Godota“), Carla Goldonija („Lukava udovica“), Henrika Ibsena („Sablasteri“), Eugena Ionesca („Stolice“), Moliera („Tartuffe“), Jean Paul Sartra („Prljave ruke“), Wiliama Shakespeara („Kako vam drago“, „Macbeth“, „Kralj Lear“), Augusta Strindberga („Mrtvački ples“, „Vjeronnici“) i dr.

Briljantne role Fabijan Šovagović je ostvario i u komadima hrvatskih autora: Marina Držića („Dundo Maroje“ i „Skup“), Miroslava Krležu („U logoru“, „Golgota“), Ranka Marinkovića („Pustinja“), Marijana Matkovića („Ranjena ptica“), Antuna Šoljana („Brdo), i drugih.

Na filmu debitira u djelu Fedora Hanžekovića „Svoga tijela gospodar“ (1957), a redaju se uloge u ostvarenjima Ante Babaje „Breza“ (1967), „Imam 2 mame i 2 tate“ Kreše Golika (1967), „Lisice“ Krste Papića (1969), „Kuća“ Bogdana Žižića (1975), „Seljačka buna 1573“ Vatroslava Mimice (1975), „Ritam zločina“ Zorana Tadića (1991) i mnogim drugim.

Glumio je Fabijan Šovagović i mnogim tele-

vizijskim serijama i dramama, i to: „Kuda idu divlje svinje“ Ivana Hetricha (1971), „Prosjaci i sinovi“ Antuna Vrdoljaka (1972-1984), „U registraturi“ Joakima Marušića (1974), i dr.

Dobitnik je Šovagović mnogobrojnih nagrada za kazališnu i filmsku umjetnost. Redaju se nagrade od Zlatnog lovorovog vijenca na Festivalu MESS (1968), pa preko Zlatne kolajne na Festivalu monodrame i pantomime u Zemunu (1976), Sterijine nagrade u Novom Sadu (1983), pa preko dvije nagrade „Vladimir Nazor“ (1970 i 1982) i dvije Zlatne Arene u Puli (1979 i 1964), do Nagrade hrvatskog glumišta za životno djelo (1993).

Autor je i tri knjige: „Glumčevi zapisi - zapisi o teatru“ (1979), „Sokol ga nije volio: dramska kronika u dva dijela“ (1981 i 2003) i „Divani Fabe Šovagovića“ - eseji (1996). Svi kazališni i filmski projekti Fabijana Šovagovića izmali su izvanrednu konekciju sa gledateljstvom. Trenutak radosti koji gledatelj

ji osjete nakon dizanja kazališne zavjese ili odgledanog filma sa Fabijanom Šovagovićem i uspostavljanje konekcije sa pozornicom ili filmskom slikom izaziva najdivnija osjećanja koja se pamte i traju.

Ostvario je Fabijan Šovagović više od stotinu uloga u kazalištu i na filmu. Propitujući kroz svoje likove odnos čovjeka i umjetnosti ovaj velikan hrvatskog i južnoslovenskog glumišta je bio svoj, uvjerljiv i prepoznatljiv. Za tako nešto Šovagoviću nikada nije nedostajalo glumačke hrabrosti i kreacije.

Kritički posmatrajući kazališne i filmske izvedbe, kao i one ostvarene na televiziji moguće je zapaziti da je Fabijan Šovagović snažno i moćno donosio svoje likove pred gledalište. Velikan hrvatskog i južnoslovenskog glumišta Fabijan Šovagović je uspijevaao da postoji na sceni, a ne da glumi. To je najviši stepen da čovjek ili lik dođe do toga da se pokaže i da skine maske. U tome nastojanju Šovagović je uvijek maestralan, jer pokazuje da tek u tom stanju čovjek počinje da bude čovjek, a dramski umjetnik postavljajući ontološka pitanja o životu koja su smisao stvari pokazuje široki dijapazon svoga umijeća i sugestije složernog unutrašnjeg doživljaja života. Baviti se tim pitanjima je velika privilegija za kazališnog stvaraoca, a još veća za posjetitelja koji ima mogućnost da vidi moć i lucidnost rješenja koja scenskim sredstvima pokazuju da uvijek ima mogućnosti za rješenje. A Fabijan Šovagović je u tome bio uvijek veliki i izuzetan.

OFF PROGRAM

DRAMSKI PISCI, REDITELJI I DRAMATIČARI NA IZLOŽBENIM PANOIMA OBNOVLJENIH SUSRETA

Tradicionalno pozorišno dokumentarne izložbe na Susretima pozorišta/kazališta zauzimaju posebno mjesto. U godini kada se obilježavaju dvadeseti po redu, obnovljeni, Susreti organizovane su pored ostalih i izložbe posvećene dramskim piscima, dramatičarima i rediteljima: Aleksandru Aci Popoviću, zatim Dimitriju Demetru, Josipu Frodenrajhu, Slobodasnu Stojanoviću i Josipu Kulundžiću.

Pišu: Srdjan Vukadinović, Jakov Amidžić

PISAC TANANIH ŽENSKIH LIKOVA – ALEKSANDAR ACA POPOVIĆ

Dramski pisac Aleksandar Aca Popović je rođen 20. novembra / studenog 1929. godine u Ubu. Preminuo je 09. oktobra / listopada 1996. godine u Beogradu. Završio je Treću mušku gimnaziju u Beogradu.

U pozorišni život ušao je 30. decembra 1964. godine premijerom predstave “Ljubinko i Desanka” u Ateljeu 212. Naredne godine premijerno je izvedena i njegova predstava “Čarapa od sto petlji”. Obije predstave naišle su na loše kritike, ali Aleksandar Aca Popović nije posustao. Nastavio je da piše, a njegova karijera krenula je uzlaznim putem.

Na Sterijinom pozorju 1966. godine izvedene su dvije njegove drame. Beogradsko Narodno pozorište izvelo je “Sablju dimiskiju”, a Atelje 212 “Krmeci kas”.

— ALEKSANDAR ACA POPOVIĆ, DIMITRIJE DEMETAR, —
 JOSIP FROJDENRAJH, SLOBODAN STOJANOVIĆ, JOSIP KULUNDŽIĆ

Tada je dobio i specijalnu nagradu za dramski tekst. Sredinom 70-ih u Barutani, ispod Kalemegdana, osnovao je neformalnu teatarsku grupu.

Početkom 90-ih premijerno je u Pirotu izvedena njegova predstava "Bela kafa", a potom i na Sterijinom pozorju u Novom Sadu, gdje je dobio nagradu za komediju. Predstava Kult teatra "Tamna je noć" izvedena je u Švajcarskoj, ali i na Brodveju. Slede premijere predstava "Mrtva tačka", ali i novo izvođenje "Razvojnog puta Bore Šnajdera".

Nemoguće je tačno utvrditi koliko je djela Aleksandar Aca Popović napisao. Sačuvano je četrdesetak pozorišnih komada, pedesetak radio-drama, dvanaest televizijskih drama, oko pet stotina TV emisija i desetak dečjih romana.

Dobitnik je velikog broja književnih i pozorišnih nagrada, a 1996. godine proglašen je i za ličnost godine. Kao rijetko koji dramski pisac Aleksandar Aca Popović je napisao veliki broj drama u kojima su dominantni ženski likovi. Zapravo on se se i određuje u dramskom smislu kao pisac tananih ženskih likova. Žene je Popović smatrao značajnijim od muškaraca, i zbog toga su žene bile glavni junaci njegovih djela. Inače, junaci njegovih djela nastajali su na osnovu razgovora koje je Aca Popović vodio u narodu i sa narodom po pijacama, i gdje je dobro spoznao navike i govor običnog čovjeka.

Pozorište je bilo smisao života Aleksandra Ace Popovića. U teškim životnim trenucima potpuno se okrenuo teatru i onome što on pruža.

UTEMELJITELJI MODERNOG HRVATSKOG KAZALIŠTA – DIMITRIJE DEMETAR I JOSIP FROJDENRAJH

Svojim kazališnim radom Dimitrije Demetar i Josip Frojdenrajh su doprinijeli stvaranju, u prvom redu, hrvatskog nacionalnog kazališta i scenske umjetnosti, potom periodike, novelistike i kritike. Utemeljitelji su modernog hrvatskog kazališta, budući da je njihova aktivnost doprinijela i dovela do formiranja Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, kao nacionalnog hrvatskog kazališta. Demetrova „Teuta“ je prva istorijska drama kod Hrvata, a Frojdenrajhovi „Graničari“ su

pučki igrokaz koji je uobličio u jednu cjelinu pomenutu formu kazališnog iskaza.

Istinktom pravih kazališnih ljudi spojili su hrvatsku životnu realnost s elementima bečke pučke komike. Tako su stvorili prototip nacionalnog pučkog igrokaza i istorijske drame. Izuzetno su poznavali tadašnje scenske zakonitosti koje su karakterizirali zanimljivi zapleti u predstavama, zatim živi govor, u kome se, uz tada neobično čist štokavski standard, javljaju regionalizmi i dijalektalne osobitosti. Uspijevali su da naprave spoj najrazličitijih psiholoških raspoloženja, koja su se ogledala u neprekidnom miješanju komičnih i tragičnih elemenata radnje.

VIŠE OD PISCA – SLOBODAN STOJANOVIĆ

Dramski pisac, reditelj i dramaturg Slobodan Stojanović je rođen 1937. godine u Đakovici, a preminuo 2000. godine u Požarevcu.

Bio je upravnik Narodne biblioteke u Požarevcu, umjetnički direktor Savremenog, danas Beogradskog dramskog pozorišta, urednik na Televiziji Beograd, profesor dramaturgije na Fakultetu dramskih umjetnosti u Beogradu.

U svom spisateljskom opusu je napisao 25 dramskih tekstova, 6 dramatisacija, 94 filmska scenarija i sinopisa. Pisao je i pripovjetke, pjesme i eseje. Njegovi najpoznatiji filmovi i TV scenariji su Više od igre, Držanje za vazduh, Osmo ofanziva, Igmanski marš, Siroče, Idemo dalje, Jastuk groba mog, Erogena zona, Smoki, Osam stotina žena, Učitelj; drame: Opasna voda, Golubovići, Ptica i ptica...; adaptacije: Lažni car Šćepan Mali, Smrt Maksima Crnojevića; knjige proze: Povo-dom mokrog snega, Otrčao, Devojka sa lampom 36. g., Ljubavna priča sa srećnim završetkom... Ali televizijska serija Više od igre ostala je njegov zaštitni znak.

Od dramskih tekstova izvedenih širom južnoslovenskog prostora izdvajaju se drame: „Opasne vode“, „Prenočište“, „Ti si to“, „Zemlja ljiljana od Kulina bana i dobrih dana“, „Mornari nepoznatog pravca“, „Kuća na brdu“, i dr.

Potpisuje i režiju za veliki broj pozorišnih predstava nastalih u produkciji BNP, odnosno Narodnog pozorišta u Zenici, kao i narodnih pozorišta u Mostaru i Tuzli. Iako je bio više od pisca, Slobodan Stojanović je držao

do mišljenja da je umjetnost sastavljanja i „pričanja priča najstarija, ali i najveća umjetnost“. Kroz svoje tekstove je dokazivao i pokazivao da je priča jedini način da se kako-tako ovlada haosom i da se odupre ništavilu. Bez priče, kako je isticao Stojanović, čovjek ne može da sredi svoj život. A ako u to sredjivanje uđe i rediteljski nerv, dobija se svaki put duboko poniranje u djelo i jedno uvijek novo, i novo njegovo iščitavanje.

PISAC EKSPRESIONISTIČKIH DRAMA – JOSIP KULUNDŽIĆ

Dramski pisac, damatičar, reditelj i teoretičar drame Josip Kulundžić je rođen u Zemun, 1. avgusta / kolovoza 1899. godine. Preminuo je Beograd, 1. decembra / prosinca 1970. godine u Beogradu.

Završio je gimnaziju u Zemunu (1918). Studirao je medicinu u Innsbrucku, filozofiju u Beogradu, te dramaturgiju i opernu režiju u Berlinu, Dresdenu, Parizu i Pragu. Radio je kao pomoćnik dramaturga (1921–23) i dramaturg (1926–27), u zagrebačkom HNK. Bio je i reditelj u osječkom Hrvatskom narod-

nom kazalištu (1928–29), i beogradskom Narodnom pozorištu (1929–37). Bio je uposlenik i Narodnog pozorišta Dunavske banovine u Novom Sadu (1937–39). Reditelj je i u Umjetničkom pozorištu u Beogradu (1939–42). Od 1947. godine, u beogradskom Narodnom pozorištu je reditelj u Operi.

Od 1952. godine do penzionisanja (1969) je redovni profesor na Akademiji za pozorište, film, radio i TV u Beogradu, i to, prvo, pozorišne režije, pa glume, a od 1962. godine dramaturgije.

U svojim dramskim tekstovima, koji pripadaju ekspresionističkoj dramskoj baštini,

Josip Kulundžić je posebnu pažnju poklanjao kreiranju dramske dimenzije uloga. Takođe, unosi je nove koncepcije o rasporedu hora na sceni, te naglašavao realistički rediteljski pristup u radu na glumačkom izrazu, i u izražavanju scenske dimenzije opere. U svojim dramskim tekstovima naglašava poetiku slučaja, s temeljnim načelom izmjene realističkih i subjektivno-irealnih zbivanja.

BLAGI KROKI O OKRUGLOM STOLU KOJI NIJE ODRŽAN

Piše: Suvad Alagić

Sinoć (19.11.2021.) je odigrana predstava Ateljea 212 iz Beograda „64“, autorice Tene Štivić u režiji Alise Stojanović.

Predstava je izvedena, dvorana Doma kulture bila je puna, niko nije napustio predstavu, Hana Selimović koja je u predstavi tumačila suprugu kojoj ne uspijeva da zatrudni, je briljirala tokom cijelog igranja predstave „64“, dok je njem partner muž, više griješio u tekstu nego na nekoj od prvih proba, ali je predstavu odigrao muški do kraja, i izdržao, zato čestitka i njemu.

Bilo je tu još likova koji su odlično odradili svoj glumački posao kroz sporedne uloge, a moja zadaća za ovaj broj Biltena Sureta bila je izvještavanje sa Okruglog stola. Imao sam prijatan osjećaj da ću obaviti dobro svoj novinarski zadatak, glumci će biti nadahnuti za priču nakon sjajne predstave, Dževdet Tuzlić, moderator Okruglog stola na Suretima u Brčkom će majstorski napraviti uvertiru za početak razgora, i to je to. Ali, međutim, mudrost kaže „Čovjek snuje, Bog određuje“.

OKRUGLI STOL NAKON PREDSTAVE „64“ NIJE ODRŽAN

Odmah nakon informacije da neće biti Okruglog stola meni su se po glavi počeli motati vakseri i antivakseri, ljudi iz sjene koji još od obnavljanja Festivala teatra u Brčkom 2002. godine pokušavaju da ovaj najjači festival teatra i umjetnosti u regionu uopće, miniraju, zgaze i unište, i moj novi polugodišnji crni mačak zelenih krupnih očiju Mesi, kome sam jutos zaboravio dati pripadajuće mu pileće džigerice, a on je tužno pogledavao za mnom sve dok autom nisam iz dvorišta izašao na asfalt.

„Uredniče, šta ćemo!? Okruglog stola nema, a nekog teksta za Bilten biti mora!?“, upitao sam ja.

„Pa ništa. Napiši nešto o Okruglom stolu koji nije održan“, šeretski se dosjetio Zalihić, ja sam mu čestitao na tome, i po glavi su počele da mi se roje misli kao pčele koje izađu iz košnice i zapute se u nepozanatom pravcu.

Vakseri, to su oni što se zalažu za vakcinaciju protiv korona virusa i ovo sigurno nije njihovo djelo. Onaj ko voli sebe i svoje zdravlje, mora da voli ili makar poštuje i druge, pa tako i Susrete.

Antivakseri!? E ti su zajebani, njima sve živo ide na onu stvar, a situacija u vezi pandemije im je došla kao lopta na Ronaldovu desnu nogu koji se nalazi u šesnaestercu, par metara od gola. Koncerni, agenture, bioteroristi, lobiji, Vanzemaljci, Vlada iz sjene, masoni, ubačene nevladine i provladine organizacije, mjesne zajednice, fondacije i aktivisti, nezavisni zastupnici i nezavisni mediji, farmaceutske lobiji, MI 16, CIA, MOSAD, Iranci, Turci, Afganistanci, Alžirci, Kurdi, Rusi, Kinezi i Vanzemaljci; valjda nisam nikoga preskočio, zaboravio da se ne naljuti. U finu materinu više, ja sam kriv što još nisam prolupao, ako nisam, a Dušan Kovačević je potpuno u pravu kada njegov lik u predstavi u filmu kojeg tumači genijalni Bata Stojković kaže „Možda niste dobili koga ste trebali, ali ste našli koga ste tražili. Telefon može da pogreši jednom, ali deset puta...“

Ali nemam dokaza za antivaksere, a bez dokaza nemam ništa. Čitam skoro da je neke proteste antivaksera u Beogradu razbijala konjica sa konjanicima i pendrecima koji dosežu do zemlje. Jedan od demonstranata je zamolio da njega zaobiđu i pokazao im plakat na kom je pisalo IZDRŽITE JOŠ KOJI MINUT, SKORO SAM JE SMUVAO,

I onda naravno, pošto su sve stvari, svi naši životi, sve ono što ima smisla i smislene poveznice, smješteni u našoj podsvijesti i pojave se kad ih najmanje očekujemo, vidim i Branislava Lečića... to je onaj čuveni srpski glumac svjetske kvalitete. S njim sam obavio intervju prije šet-šest godina, zatim sam ga zamolio za zajedničku fotografiju jer je lik fascinantna i kao čovjek i kao glumac. Inteligentna, nadnaravno talentovana, radana, odogovorana, pedantna, pravi aristokrata, a jednostavna u komunikaciji, i prirodan je i normalan čovjek, ima svoj stav i ne mari za gomilu, čak se drznuo da razmišlja svojom glavom, i naravno, počela je medijska haranga da je on učinio nešto loše na jednom mjestu dok čovjek ima fizičke egzaktna dokaza i svjedoke da je u tom momentu i danu bio u sasvim drugom gradu, na sasvim drugom mjestu. Ne, ne pričam ovo sad o sebi. Pričam o Lečiću. I neću skinuti njegovu fotografiju sa mnom s Fejsbuka. Lečić je bio i ostao gospodin čovjek. A ja, ja trebam lagano kraju privoditi ovaj tekst o okruglom stolu koji nije održan.

Zašto SUSRETE u Brčkom neko stalno minira, pokušava da razmontira, dokrajči i definitivno ih izbriše iz javnog prostora, javnog mnijenja, iz života, iz naših života. A gdje!? Pa u smrt, ništavilo, besmisao i smeće. A zašto!? Pa zato što Sureti ne razdvajaju, nego spajaju, zato što je ovo mitska, dramska, epska i stvarna borba na život i smrt u kojoj nakon teške bitke pobjedu mora odnijeti SMISAO, i zato što su Sureti kulturni biser koji većina teško nabavlja i još teže probavlja, a lažni nakit tako dobro, ali lažno zvuči. I zato što Sureti nisu „mala moja slatki paradajzu, šta smo noćas radili u špajzu“. Sureti su neprekinuta 38. godišnja arhiva smisla, kulturnog traganja i trajanja, a za one koji možda ne znaju da kažemo: sociološka kultura je način življenja, pojedinca, kolektiviteta, čak i cijele jedne civilizacije.

Sureti se nastavljaju večeras novom predstavom, a biće i Okrugli stol. Zato stvarno mislim da je povod za neodražavanje Okruglog stola nakon igranja predstave „64“ u Brčkom bio samo paravan, dimna zavjesa koja je trebala da sakrije pravu nakanu iz sjene, a to je rušenje i kraj Sureta pozorišta-kazališta u Brčkom, Ali „malo morgen“. I ovaj put ste se prevarili, a mi idemo dalje. Naravno, ne odustajete ni vi, jer za dobru bitku treba bar dvoje dobrih ratnika, i vi koji nas rušite jeste dobri, ali mi smo bolji, jer u nama stanuje smisao i svetlost, a u vama ništavilo i tama.

A i vrijeme je da šaljem tekst za Bilten, dok mačak Mesi čeka svoje jutrošnje sledovanje pileće džigerice. Izgleda kao omanja puma, dlaka mu sjajna i crna, graciozan i nadmoćan hod. I ne boji se.